

Papež: Obrátme se k těm, kdo jsou na okraji

Papež zahájil nový cyklus katechezí o svatém Josefovi. Připomněl, že „u příležitosti 150. výročí vyhlášení sv. Josefa za patrona univerzální církve prožíváme Rok, který mu je zasvěcený“. Dále František připomněl, že „hlavní geografické odkazy jeho života jsou Betlém a Nazaret, dvě odlehlá místa. Znamená to, že musíme být vnímavý k tomu, co svět opomíjí, a umět rozlišit a vážit si toho, co je podstatné“.

17.11.2021

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

8. prosince 1870 prohlásil blahoslavený Pius IX. svatého Josefa za patrona všeobecné církve. 150 let po této události prožíváme zvláštní rok věnovaný svatému Josefovi a v apoštolském listě *Patris corde* jsem shromáždil několik úvah o jeho osobě. Nikdy předtím nám nemohl být více oporou, útěchou a vedením, než v této době poznamenané globální krizí složenou z řady různých faktorů. Proto jsem se rozhodl věnovat mu sérii katechezí, které nám, jak doufám, pomohou nechat se osvítit jeho příkladem a svědectvím. Několik týdnů budeme mluvit o svatém Josefovi.

V Bibli je více než deset postav, které nesou jméno Josef. Nejvýznamnější z

nich je syn Jákoba a Ráchel, který se z otroka stal po faraonovi druhou nejdůležitější osobou v Egyptě (srov. Gn 37-50). Jméno Josef v hebrejštině znamená "Bůh rozmnožuje, Bůh dává růst". Je to přání, požehnání založené na důvěře v prozřetelnost, které se týká zejména plodnosti a růstu dětí. Právě toto jméno nám odhaluje podstatný aspekt osobnosti Josefa Nazaretského. Je to člověk plný víry v Boží prozřetelnost: Věří v Boží prozřetelnost, důvěřuje v ní. Každý jeho čin, o němž vypráví evangelium, je veden jistotou, že Bůh "dává růst", že Bůh "zvětšuje", že Bůh "přidává", tedy že Bůh zajišťuje pokračování svého plánu spásy. A v tom se Josef z Nazareta velmi podobá Josefovi z Egypta.

Důležitou roli pro pochopení postavy Josefa hrají také hlavní geografické odkazy na Betlém a Nazaret. Ve Starém zákoně se město Betlém nazývá Bet Lechem, tedy "Dům

chleba", nebo také Efrata, podle kmene, který se zde usadil. V arabštině však název znamená "Dům masa", pravděpodobně kvůli velkému počtu stád ovcí a koz v oblasti. Není náhodou, že když se Ježíš narodil, pastýři byli prvními svědky této události (srov. Lk 2,8-20). Ve světle Ježíšova příběhu tyto narážky na chléb a pokrm odkazují na tajemství eucharistie: Ježíš je živý chléb, který sestoupil z nebe (srov. J 6,51). On sám o sobě řekne: *"Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný"* (J 6,54).

Betlém je v Bibli zmíněn několikrát, a to už v knize Genesis. Betlém je také spojen s příběhem Rút a Noemi, který je popsán v malé, ale nádherné knize Rút. Rút porodila syna jménem Obéd, který zase zplodil Jesseho, otce krále Davida. Z Davidova rodu pocházel i Josef, Ježíšův zákonný otec. Tehdy prorok Micheáš předpověděl o Betlémě velké věci: "A

ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli" (Mi 5,1). Evangelista Matouš toto proroctví převezme a spojí ho s Ježíšovým příběhem jako jeho zjevné naplnění.

Ve skutečnosti si Boží Syn nevybral za místo svého vtělení Jeruzalém, ale Betlém a Nazaret, dvě odlehlé vesnice, daleko od hluku historie a moci doby. Přesto byl Jeruzalém městem milovaným Hospodinem (srov. Iz 62,1-12), "svatým městem" (Dn 3,28), vyvoleným Bohem, aby v něm přebýval (srov. Zach 3,2; Ž 132,13). Zde totiž sídlili učitelé Zákona, zákoníci a farizeové, velekněží a starší lidu (srov. Lk 2,46; Mt 15,1; Mk 3,22; J 1,19; Mt 26,3).

Proto nám volba Betléma a Nazareta říká, že Bůh dává přednost periférii a okraji. Ježíš se nenarodil v Jeruzalémě a u dvora... Ne: narodil se

na periferii a na této periferii strávil svůj život až do svých 30 let, kdy pracoval jako tesař, podobně jako Josef. Ježíš dává přednost periferiím a okrajovým oblastem. Nebrat vážně tuto skutečnost se rovná nebrat vážně evangelium a Boží dílo, které se stále projevuje na geografických a existenciálních periferiích. Pán vždy působí skrytě na periferiích, dokonce i v našich duších, na okrajích duše, v pocitech, možná v pocitech, za které se stydíme, ale Pán je tam, aby nám pomohl jít kupředu. Pán se nadále projevuje na periferiích, a to jak geografických, tak existenciálních. Ježíš zejména vyhledává hříšníky, vstupuje do jejich domovů, promlouvá k nim a vyzývá je k obrácení. A to mu také vytýkají: *"Ale podívejte se na tohoto Mistra,"* říkají znalci Zákona, *"podívejte se na tohoto Mistra: jí s hříšníky, znečišťuje se, chodí vyhledávat ty, kteří se zla nedopustili, ale trpí jím: nemocné, hladové, chudé, ty nejmenší"*. Ježíš jde

vždy směrem k periferiím. A to by nám mělo dodat velkou důvěru, protože Pán zná okrajové části našeho srdce, okrajové části naší duše, okrajové části naší společnosti, našeho města, naší rodiny, tedy tu poněkud skrytou část, kterou neukazujeme, možná ze studu.

V tomto ohledu se tehdejší společnost od té naší příliš neliší. I dnes existuje centrum a periferie. A církev ví, že je povolána hlásat radostnou zvěst počínaje od periferií. Josef, tesař z Nazareta, který věří v Boží plán pro svou budoucí mladou nevěstu i pro sebe, připomíná církvi, aby upřela svůj pohled na to, co svět záměrně přehlíží. Dnes nás Josef učí toto: *"Nedívej se tolik na věci, které svět chválí, dívej se do koutů, dívej se do stínů, dívej se na periferie, na to, co svět nechce"*. Každému z nás připomíná, abychom přikládali důležitost tomu, co ostatní zavrhnou. V tomto smyslu je skutečně mistrem

podstatného: připomíná nám, že to, co je skutečně hodnotné, nepřitahuje naši pozornost, ale vyžaduje trpělivé rozlišování, aby to bylo objeveno a oceněno. Zjistěte, co je cenné.

Prosme ho, aby se přimlouval za to, aby celá církev znovu získala tento vhled, schopnost rozlišovat a oceňovat to, co je podstatné.

Začněme znovu od Betléma, začněme znovu od Nazareta.

Dnes bych chtěl poslat vzkaz všem mužům a ženám, kteří žijí na nejzapomenutějších geografických periferiích světa nebo žijí v situacích existenční tísně. Kéž ve svatém Josefovi najdete svědka a ochránce, ke kterému můžete vzhlížet. Můžeme se k němu obrátit s touto modlitbou, která je sice "podomácku vyrobená", ale vychází ze srdce:

Svatý Josefe,

ty, který jsi vždy důvěřoval Bohu,

a rozhodoval jsi se
veden jeho prozřetelností,
uč nás, abychom se tolik nespolehali
na své vlastní plány,
ale na jeho plán lásky.

Ty, který pocházíš z periferie
pomoz nám obrátit náš pohled
a dávat přednost tomu, co svět
zavrhuje a odsouvá na okraj.

Utěšuj ty, kteří se cítí osamělí,
a podporuj ty, kteří v tichosti pracují,
aby bránili lidský život a důstojnost.
Amen.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

---

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/papez-
obratme-se-k-tem-kdo-jsou-na-okraji/](https://opusdei.org/cs-cz/article/papez-obratme-se-k-tem-kdo-jsou-na-okraji/)
(03.04.2025)